

SMART LANDSBYGD

EN PROGRAMTIDNING FÖR KURSER INOM SKÅNSK LANDSBYGD | NR 1 2025

NATURFIBER

*Hur har
det gått
för Fiber
Land?*

KONKURRENSKRAFT

*Analys gav
struktur*

51

*kurser och
rådgivningar
att söka i vår*

KREATIVA SAMARBETEN

*En biodlare
som sticker ut*

En armé av nyttodjur

Smart Landsbygd har träffat Anna och Otto Ramsay på Kullahalvön. Fokus är naturbeten och betesmarksrestaureringar – och i sitt arbete har de en stor besättning av fyrbenta hjälpredor.

UT I NATUREN. UTFLYKTER I SKÅNE TEMA LANDSKAPSARTER

INNEHÅLL NR 1 2025

4

Skogens värden blev en gnista för Görbo gård

Ann-Sofie och Henrik Görnebrand på Görbo gård gick med i projektet Skogens värden för att utveckla sin verksamhet. Nu har de fått ett bättre grepp om vad de gör och hur de kan förverkliga nya idéer.

Ann-Sofie och Henrik Görnebrand.

22

Tillbakablick på Fiber Land

Projektet är över men hur är statusen för de lokalproducerade skånska naturfibern?

08

En biodlare med smak för samarbeten

Pierre Vilhelmsson startade med en bikupa. Nu driver han en verksamhet med 170 stycken över hela Skåne och brinner för honung, pollinerings-tjänster och win-win-samarbeten.

20 sidor med kurser, rådgivningar och studiebesök.

28

12

Rätt djur på rätt plats vid rätt tid

Anna och Otto Ramsay på Kullalamm har fokus på betesmarksrestaurering och naturbete på Kullahalvön. Till sin hjälp har de en mindre armé av getter, får och nötkreatur.

18

Framtidsfrukost som ska ge eko

Mera Eko har arrangerat en rad frukosträffar för att öka kunskapen och intresset för ekologisk produktion. Smart Landsbygd gick på ekofrukost i Hässleholms stadshus.

KOMPETENS OCH SAMARBETE I FOKUS

Nu har vi arbetat med de nya kompetensområdena under ett års tid och kan se tillbaka på kompetensutbudet som har erbjudits. Området djurvälstånd har varit särskilt välkommet tillbaka, och de aktiviteter som har genomförts har varit mycket välbesökta. Vi är glada att så många av er har tagit del av utbudet.

Samtidigt som vi välkomnar nya områden, tar vi också farväl av två projekt – Fiber Land och Mera Eko – som avslutas vid årsskiftet. Under ett par år har vi drivit dessa projekt, och vi kan nu konstatera att efterfrågan på fibermaterial är fortsatt stor. När det gäller Mera Eko, så har kommuner, handel och näringsliv visat ett stort intresse för att lära sig mer om ekologisk produktion – läs mer om detta i vår artikel på sidan 18.

I detta nummer vill vi särskilt lyfta får- och lammnäringen, inte minst på grund av en satsning som vi på Länsstyrelsen Skåne har varit med och startat upp. I artikeln om Kullalamm vill vi visa på hur djurvälstånd, naturvård och konkurrenskraft kan samverka inom ett och samma företag. Vi besökte företagsparet Ramsay och fick en inblick i hur de har lyckats kombinera dessa faktorer i sin verksamhet.

Det finns också ett surr av inspiration och samarbetsvilja på både Görbo gård och hos biförmedlaren Apikultur Syd. De båda företagen samverkar och drar nytta av varandras styrkor. Genom våra reportage försöker vi spegla olika sätt att utveckla sitt företag på så att man kan leva hållbart som företagare. Företag kan ha olika strategier för att hålla sitt företag konkurrenskraftigt, det handlar om att hitta det sätt som passar en själv och ens verksamhet bäst.

Så läs, inspireras och anmäl er sedan till någon eller några av de kurser och rådgivningar som finns i årets första Smart-tidning!

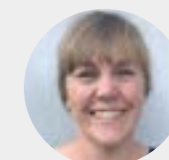
God fortsättning på det nya året & trevlig läsning!

Mia, Kristina, Maritha och Sara

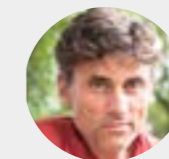
Ps. Besök gärna oss på Länsstyrelsen Skånes webbplats samt på vår Facebooksida www.lansstyrelsen.se/skane/kompetensutveckling // www.facebook.com/landsbygdskane

MEDARBETARE I
SMART LANDSBYGD
NR 1 2025

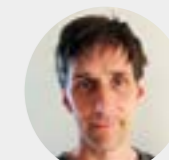
ULRIKA PETERSÉN
SKRIBENT

Ulrika är frilansjournalist.

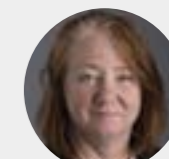
NILS BERGENDAL
FOTO

Nils är frilansfotograf.

MATS RUNVALL
LAYOUT

Mats är kommunikator på Länsstyrelsen Skåne.

MARIA SANDELL
SKRIBENT

Maria jobbar på Länsstyrelsen Skåne och skriver här om alla spännande utflyktsmål.

Länsstyrelsen
Skåne

Medfinansieras av
Europeiska unionen

SMART LANDSBYGD är ett kursmagasin från Länsstyrelsen Skåne. Det ges ut två gånger per år och delas ut gratis till alla lantbrukshushåll i Skåne samt till alla företagare på landsbygden. Aktiviteten är delfinansierad med EU-medel via Länsstyrelsen i Skåne.

Ansvarig utgivare: Åsa Lindberg **Layout:** Mats Runvall

Redaktör: Kristina Larsson, 010-224 14 53, kristina.a.larsson@lansstyrelsen.se

Upplaga: 12 000 ex **Tryck:** Exakta Print AB

A black and white lamb stands in a grassy field, looking towards the camera. To its left, the legs and lower body of a larger, light-colored sheep are visible. The background is a soft-focus field of green grass and some brown leaves.

På rätt kurs för ökad konkurrenskraft

– Att analysera, prioritera och strukturera är viktigt för att man ska kunna se vad som är värt att satsa på – och vad man ska låta bli. Projektet Skogens värden har hjälpt oss att få grepp om vad vi gör och hur vi kan utveckla nya idéer, samtidigt som vi fått kontakt med andra företag och utvecklat nya samarbeten, säger **Ann-Sofie Görnebrand**, som tillsammans med **Henrik Görnebrand** driver Görbo gård utanför Glimåkra.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

Vi har utvecklat gårdsförsäljningen och byggt en obemannad bod där kunderna kan handla kött, grönsaker och honung utan att vi behöver vara på plats. Det har fungerat riktigt bra; trots att vi ligger lite avsidet hittar kunderna hit.

A

Henrik och Ann-Sofie är femte generationen på Görbo gård, en gård som de tog över från Henriks föräldrar 2020. Deras huvudsyssla är nötköttsproduktion och varje år har de runt 50 kalvande kor som håller gårdens naturbetesmarker öppna och fria från sly.

– Vi har valt att främst satsa på Hereford eftersom de passar bra på våra skogsbeten, säger Henrik. Korna kalvar både på våren och hösten, och totalt brukar vi ha runt 110 djur.

Förutom nötoppfödning driver de skogsbruk på 97 hektar, har en liten färbesättning om tio tackor, odlar grönsaker i ett ständigt växande trädgårdsland, har tre bikupor och en gårdsbutik. Och odlar vall till djuren. Med andra ord – det finns att göra.

– Vi har ingen brist på idéer, men det går inte att hoppa på alla tåg på en och samma gång, det räcker inte tiden till för, säger Henrik. Men en sak vi verkligen ville var att utveckla vår försäljning och gårdsbutik, och det var så vi kom i kontakt med Krinova.

Tog försäljningen till en ny nivå

Det ena ledde till det andra och snart var Ann-Sofie och Henrik med i Skogens värden, ett samverkansprojekt mellan Visit Skåne, Krinova, Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, med målet att skapa nya jobb på landsbygden. Modulen som Ann-Sofie och Henrik deltog i hette Skogens mat och syftade till att ta vara på skogens potential kopplat till mat.

Och skog finns det som bekant gott om i Göingebygden – och bra råvaror därtill. För Görbo gård, som redan sålde sina gårdsprodukter direkt till kund, blev målet att ta

försäljningen till en ny nivå samt att anställa en medarbetare.

– Det sista målet har vi inte nått än, men det jobbar vi vidare mot på lång sikt, säger Henrik. Däremot har vi utvecklat gårdsförsäljningen och byggt en obemannad bod där kunderna kan handla kött, grönsaker och honung utan att vi behöver vara på plats. Det har fungerat riktigt bra; trots att vi ligger lite avsidet hittar kunderna hit. Vi har även räknat noga så pris-sättningen ska bli rätt, det gör vi alltid – det är jätteviktigt för att man ska få förtjänst på sitt arbete.

Analys gav struktur

Att hitta rätt väg fram till målet fick de hjälp med inom projektet. Bland annat genom att göra en verksamhets- och behovsanalys som gav dem överblick på verksamheten samt grepp om vad som krävdes för att kunna utveckla sina idéer.

– Vi använde ett digitalt verktyg, Miro, där vi med hjälp av ”post-it lappar” strukturerade upp vår verksamhet, berättar Ann-Sofie. Resultatet blev som en stor anslagstavla där vi kan se vad vi lägger tiden på, vad vi bör prioritera och utveckla, vilka idéer som kan läggas på vänt och så vidare. För oss passade verktyget väldigt bra och vi använder det fortfarande för att skapa struktur.

Ett annat moment i projektet var att beskriva gårdens historia genom storytelling, en marknadsstrategi som används för att skapa förtroende hos kunderna och stärka gårdens varumärke.

– Det är nyttigt att ta sig tid och göra sådana saker, och det är lättare att göra det tillsammans än på egen hand, menar Henrik. Att prata och att dela med sig av funderingar,

Framtidens naturbetare.

Lokalt och hållbart – köttet kommer direkt från gårdens egna djur till butikens hyllor.

Ann-Sofie och Henrik Görnebrand tillsammans med nyrekryten på fyra ben.

Tre fördelar med att gå på kurs (i allmänhet) och att göra en företagsanalys (i synnerhet), enligt Henrik och Ann-Sofie

- Du får hjälp med att fokusera, prioritera, att hitta vad som är bra i din verksamhet, vad som kan bli bättre och hur du ska gå från idé till verklighet.
- Saker som känns tunga och trista att göra på egen hand går lättare när man gör dem tillsammans. Dessutom tenderar man att få mer gjort när andra sätter fart på en!
- Nya nätverk skapar nya affärsmöjligheter.

idéer och problem ger mycket, man coachar varandra och kan ge tips och goda råd.

Mer lokalproducerat genom samarbete

Genom Skogens mat har Görbo gård också knutit nya kontakter och utvecklat nya samarbeten. Ett exempel är samarbetet med Apikultur Syd.

– Våra kunder vill gärna köpa honung, men jag har inte tid för fler bikupor än de jag redan har, säger Ann-Sofie. Istället ska Pierre Vilhelmsson (läs mer i artikeln på sidan 8) ställa kupor på vår fastighet och vi kan köpa tillbaka honungen. Pierre sköter allt det praktiska och vi kan sälja mer lokalproducerad honung i gårdsbutiken, utan att det kräver mer tid av oss.

Framöver har paret Görnebrand inga större projekt i sikte, utan nu kretsar arbetet främst kring de projekt som redan startats upp. Det som bland annat återstår är att hitta en medarbetare, men tills denne är på plats har Ann-Sofie och Henrik gjort en annan rekrytering – på fyra ben.

– Vi hade planer på att skaffa hund och tänkte att om vi ändå ska ha hund, kan den göra nytta på gården också, säger Henrik. Så när en granne hade en vallhund till salu slog vi till. Den var redan tränad på får och nu har vi tränat den på nöt också. Hunden kan ju såklart inte ersätta en anställd, men den hjälper oss faktiskt i arbetet. Så kanske man kan kalla det för rekrytering – om än av ett lite annat slag. ●

Med passion för honung och kreativa samarbeten

Det startade med sambons bikupa i trädgården – idag är det en verksamhet med 170 bikupor över hela Skåne. Med stort engagemang och en vilja att lära mer har Apikultur Syd byggt upp en verksamhet kring honung, pollineringsstjänster och samarbeten som gynnar alla parter. Allt med bina i centrum!

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

O

m jag blir intresserad av något går jag in för det med hundra procent, säger **Pierre Vilhelmsson**, som driver Apikultur Syd. Så när min sambo visade bikupan hon hade på tomten här i Hallaröd och förklarade hur allt fungerade, då var det som en blixtnedslag från klar himmel – och sen var det kört.

En kupa blev två som blev fyra, som slutligen blev de 170 som Pierre har hand om idag. På den egna tomten finns det dock bara en, den som sambon hade från början. Övriga kupor är utplacerade hos kunder och olika bigårdar över i stort sett hela Skåne.

– Eftersom jag har jobbat inom fastighetsbranschen och känner den världen väl, började jag med att hyra ut bikupor till fastighetsägare för att på så vis hjälpa dem att

få högre poäng i sina miljöcertifieringar, berättar Pierre. Sen föddes idén om att ställa ut kupor på andras marker för att effektivisera pollineringen och göra det möjligt för kunden att producera egen honung. Jag tar fullt ansvar för bikuporna, slungor och paketerar honungen – och kunden köper tillbaka önskad mängd med egen etikett på burken. Designen på etiketten tar jag fram i samråd med kunden.

Alla ska vinna på samarbetet

Bland Pierres kunder finns bland annat Gårdshotellet på Österlen som serverar gästerna honung från kupor som står några meter bort från frukostbordet (nu snackar vi härproducerat!) och lantbrukare som exempelvis Görbo gård (läs mer på sidan 6) som vill sälja mer honung från egna marker i sin ▶

TEXTEN FORTSÄTTER PÅ NÄSTA UPPSLAG >>>

Samarbetspartners förbereder sig inför vintervilan.

gårdsbutik – utan att behöva lägga ner arbete på biskötsel. Den honung som kunden inte behöver, tar Pierre hand om och säljer via sina egna kanaler.

– Jag jobbar alltid utifrån att samarbetena ska vara win-win för båda parter, säger Pierre. Vi ska lyfta varandra; ingen ska tjäna något på den andras bekostnad utan samarbetet ska gynna båda.

Brinner för svensk honung

Förutom samarbeten kring bikupor har Apikultur Syd också inlett samarbeten med andra livsmedelsproducenter. Till exempel Syrat & Sånt, som tar fram olika fermenterade produkter, och Frosta Deli, som använder honungen i praliner.

– Det är förbaskat kul att göra nya grejer och hitta nya samarbeten som ger energi åt båda hållen, säger Pierre. Mitt intresse för bin och honung blir alltså inte mindre med åren, tvärtom!

Att hålla på med biodling och honungsproduktion kan dock vara kämpigt. Den svenskproducerade honungen har hård konkurrens av importerad honung, som inte alltid lever upp till EU:s honungsdirektiv. Enligt direktivet får honung bara innehålla just honung, vilket många importerade sorter inte gör. Via nationella medlemsföretag över hela EU genomför därför EPBA (European Professional Beekeepers Association) analyser för att kartlägga och komma tillrätta med fusket. I Sverige jobbar Biodlingsföretagarna, där Pierre sitter i styrelsen, med att samla in prover från den svenska dagligvaruhandeln, för att få en uppfattning om hur stor omfattningen på honungsfusket är i Sverige.

Pierre framför fem av sina 170 surrande samhällen.

Det är förbaskat kul att göra nya grejer och hitta nya samarbeten som ger energi åt båda hållen. Mitt intresse för bin och honung blir alltså inte mindre med åren, tvärtom!

– Att som konsument välja svensk honung i affären är viktigt av många anledningar, menar Pierre. För att gynna våra svenska producenter så att de får betalt för sitt arbete, för att slippa långa transporter som följer med importerad honung, för att vi behöver pollineringsstjänsterna som bina ger oss lokalt och för att riktig honung, utan inblandning av sirap och sockerlösning, är så mycket godare. Och nyttigare! Detta vill vi nå ut med till svenska konsumenter, så de väljer svensk honung i affären.

Pierres passion för biodling driver honom

också att hitta nya innovativa lösningar för att göra biodlingen enklare.

– Jag har en idé kring slungningen, mer än så kan jag inte säga just nu, säger Pierre. Men generellt är det väldigt roligt att utveckla verksamheten och hitta nya kreativa lösningar. Som mitt senaste projekt: Honungsholken. Det är en gammal folkabuss som byggts om till campervan och försäljningsbod, och som jag har när jag är ute på marknader.

Så nästa gång du är på marknad, håll ögonen öppna efter Honungsholken och Pierre – en biodlare som sticker ut. ●

Fördel får!

De ger ull, skinn, kött och naturvård, är oftast väldigt lätta att hantera och det går snabbt att få igång en produktion. Vi pratar om får – ett mångsidigt djur som minskar i antal i Sverige, trots att efterfrågan på lammkött ökar. Ett av de län där andelen tackor och baggar gått ner mest är Skåne, 17 procent bara mellan 2023 och 2024. Men det finns lantbrukare som går mot strömmen. Smart Landsbygd åkte till Kullalamm och träffade **Anna** och **Otto Ramsay**.

TEXT: Ulrika Petersén **FOTO:** Nils Bergendal

P

å naturskönt läge, mellan Jonstorp och Arild på Kullahalvön i nordvästra Skåne, ligger gården som Anna och Otto tog över efter Ottos föräldrar 2008. Då bedrevs här ett halvtidsjordbruk, men Anna och Otto bestämde sig för att satsa fullt ut. Och de valde att satsa på får.

– Det första vi gjorde var att hitta mark till dem, berättar Otto. Till gården fanns bara lite betesmark, så vi tog alla markbitar runtomkring som vi kunde få tag på. Som nystartade lantbrukare utan kontakter var det tufft i början, men vi körde på.

Och det i högt tempo. Fårskötseln utökades med gårdsbutik och restaurang, parallellt som paret medverkade i både tv och tidningar. Eller som Otto uttrycker det: ”vi gick helt bananas”.

– Det var jätteroligt att ha kontroll över hela kedjan, från hage till mage, men det var också mycket jobb, konstaterar Anna. Nu när vi byggt upp vårt varumärke och fått tillgång till mer betesmarker har vi därför ändrat inriktning lite.

Drömmer om fler får

Numera är restaurangen såld och köttet säljer de genom en annan gårdsbutik. Istället har verksamheten utvecklats på andra sätt.

– Idag är det naturbeten och betesmarksrestaurering som är vårt huvudsakliga fokus och inkomstkälla, säger Otto. På uppdrag av Länsstyrelsen och andra markägare har vi röjt och restaurerat stora områden på Kullaberg, där djuren betar och håller landskapet öppet. Vi har också restaurerat ett antal slätterängar som vi sköter om och låter fåren efterbeta. Köttproduktionen är alltså mindre, men pla-

nen är att den ska öka igen och att vi ska hitta en bra kombination av produktion och naturvård.

Drömmen är att dubbla fårbesättningen, från dagens 400 tackor till 800. För att klara det planerar de att komplettera naturbetet med bete på åkrar. De vill också fortsätta arbetet med att återskapa slätterängar samt att optimera betesdriften mellan fåren och gårdens övriga djur, som består av 40 getter och 50 nöt.

– Getterna är fantastiska på restaureringar, de äter allt, berättar Otto. Och fåren är en megaresurs, framförallt på höstbete. Tillsammans med korna har vi en hel armé som kan gå ut och göra nytta. Det är så vi vill jobba, att djuren gör jobbet åt oss genom bete. Hellre get än röjsåg!

– Det viktiga är att ha rätt djur, på rätt plats, vid rätt tid, säger Anna. När vi har det tar vi hand om både djuren och naturen, och får biologisk mångfald och kött på bordet på en och samma gång.

Utedrift året om står högst upp på önskelistan

För att skapa bättre lönsamhet i driften hoppas de dock på snabb förändring när det gäller en viktig punkt: reglerna för utedrift.

– Kor får gå ute året om, men inte får – det är märkligt, säger Otto. För att kunna optimera såväl naturbete som produktion behöver reglerna ändras. Att bygga hallar för flera miljoner är tufft lönsamhetsmässigt, kalkylen hade varit enormt mycket roligare om fåren fick gå ute året om. Många marker hade dessutom mått bra av extrabetning under vintern.

– I Skåne är klimatet sällan ett problem och väljer man bara rätt ras så funkar det jättebra att ha fåren ute hela året, menar Anna.

Getterna är fantastiska på restaureringar, de äter allt, berättar Otto. Och fåren är en megaresurs, framförallt på höstbete. Tillsammans med korna har vi en hel armé som kan gå ut och göra nytta.

Vallhunden i full action – en ovärderlig hjälp i arbetet med fåren.

Utedrift har dessutom den fördelen att fårens ull blir mycket finare, och ju finare ull desto mer ger den betalt.

Att göra det lättare att få stöd för rovdjursstängsel är också något som de tror kunde få fler att satsa på får. Just på Kullahalvön är problemet med varg inte särskilt stort, åtminstone inte än, men det är ändå en faktor som får lantbrukare att tveka.

– Rent krasst har vi större problem med lösspringande hundar än med varg, säger Anna. Våra djur betar på populära strövområden och det är fantastiskt att besökarna kan komma dem så nära. Men det hade varit ännu

bättre om alla höll sina hundar kopplade.

Dubbelt så starka tillsammans

För att effektivisera och skapa bättre lönsamhet i verksamheten samarbetar Kullalamm med flera andra djurhållare och aktörer i området. Till exempel hjälps man åt med gräskörden, för som Anna säger: ”tillsammans är vi dubbelt så starka och dubbelt så snabba”. Kullalamm samarbetar även med en granne som har äppleodling, och tillsammans tar de hand om varandras restprodukter och optimerar komposteringen. Till sin hjälp har de Splendor Plant i Jonstorp, vars labb analy- ▶

”Vi måste hitta lösningar som möter lantbrukarens behov”

TEXT: Ulrika Petersén FOTO: Nils Bergendal

I artikelserien **Hej på dig** berättar medarbetare på Länsstyrelsen Skåne om sitt uppdrag och ger en inblick i vad som driver dem i deras arbete. Den här gången lär vi känna Stina Johansson lite bättre.

Det låter spännande, berätta mer!

– Lantbrukare har en stor administrativ börda och ett omfattande regelverk att sätta sig in i. HelhetsEnkelt, som är ett nationellt projekt, ska ta ett övergripande grepp om problematiken och hitta vägar att förenkla lantbrukarens vardag. Lagar och regelverk är viktiga och ska självfallet finnas, men vi måste hitta lösningar som möter lantbrukarens behov och minskar den administrativa bördan – utan att vi kompromissar på lagstiftningen. Om mer tid kan frigöras för lantbrukaren från det administrativa arbetet betyder det att hen förhoppningsvis kan ägna mer tid åt sina djur och sitt företagande. Projektet pågår i 18 månader och vi är många olika aktörer, även enskilda lantbrukare, som är med i arbetet.

Förprovningar av djurstallar är ju ett exempel på sådant som är regelstyrt, hur ser du på Länsstyrelsens roll där?

– Vi som arbetar med förprovningar ska hålla oss à jour med utvecklingen och den senaste forskningen så vi kan hjälpa lantbrukaren att följa rådande regelverk och förhoppningsvis göra det bästa möjliga av sin byggnation. Till exempel när det gäller innovation och djurvälstånd. I den bästa av världar går djurvälstånd, regelverk och ekonomi alltid hand i hand. Jag vet att verkligheten ofta är en annan, men om jag får önska fritt så är det just det jag vill: att lantbrukarna har möjlighet att bygga bättre – för djurens skull och för sin egen – men samtidigt få ekonomin att gå ihop med tanke på byggkostnaderna. ●

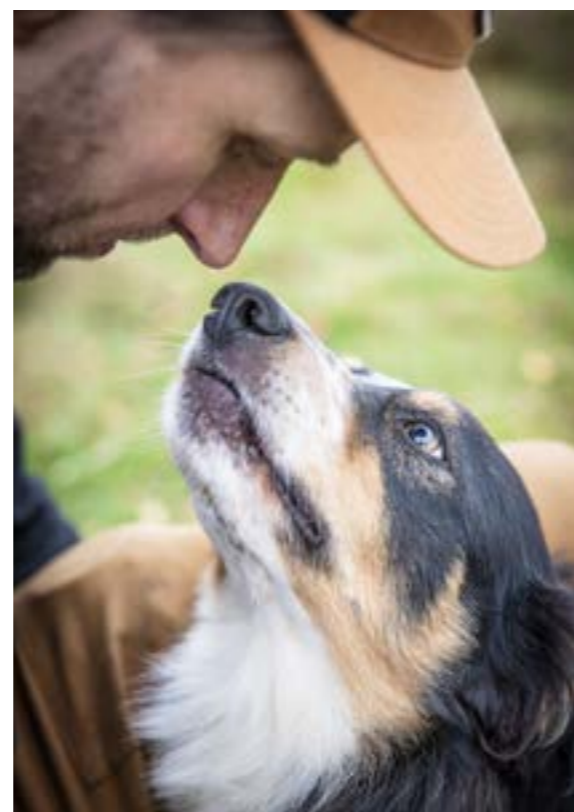
STINA JOHANSSON

Utbildning: Jag är lantmästare i grunden, men min viktigaste utbildning är all den praktiska erfarenhet jag fått genom åren.

Bor: På en gård med höns, hundar, katter och kor.

Brinner för: Väldigt mycket! Men i huvudsak djur och lantbruk. Jag tycker det är viktigt med god kommunikation och gott samarbete mellan lantbrukare och myndigheter. Jag vill vara en del i ett förändringsarbete som för vår svenska djurvälstånd och våra svenska och extremt värdefulla lantbruk framåt.

Åter: Svensk god mat, skulle vilja kalla mig själv en medveten konsument.

Att visa uppskattning för de hårt arbetande medhjälparna är både enkelt och självklart för Anna och Otto.

Skånes får- och lammsatsning

Under 2024 inleddes en regional satsning för att stärka hela värdekedjan inom lammproduktionen. Målet är att fördubbla produktionen av lamm i Skåne inom tio år. I samarbete med branschorganisationer, slakterier, rådgivare, forskare och handeln fokuserar vi på att prioritera insatser som kan bidra till att nå detta mål. Läs mer på Länsstyrelsen Skånes webbsida om Livsmedelsstrategi.

serar mark- och kompostprover och hjälper dem att bygga upp mikrolivet i jorden.

– Mångsidigheten, det är det som gör det så roligt att vara lantbrukare, säger Otto. Men det måste vara lätt att göra rätt. Myndigheterna får inte vara bromsande och den enorma regelbörda som vi har nu behöver förenklas om svensk lammproduktion ska öka. Men med det sagt bidrar myndigheterna med många bra saker också, som till exempel spetskompetens och rådgivningar.

Avslutningsvis vill Otto göra ett medskick i en annan fråga: att utveckla samarbetet med djur.

– Det kan vi bli mycket bättre på i Sverige. Inte bara för att sköta betes- och slåttermarker, utan även för andra uppgifter. Själv har vi fem arbetande Border collies som ser efter betesdjuren och det hjälper oss enormt mycket. Att samarbeta med djur, vare sig det är hundar, får, getter, kor eller något helt annat, är inte bara effektivt, det är väldigt kul också. Så det skulle jag vilja se mer av, där har vi fortfarande mycket kvar att lära. ●

En frukost för framtiden

Klockan är halv nio på morgonen och ett femtontal personer har samlats runt det stora, ellipsformade mötesbordet i Stadshuset i Hässleholm. Kommunstyrelsens ordförande är där, upphandlingschefen, kostchefen och förvaltningschefen likaså, samt ett antal andra tjänstepersoner och kommunalråd. Dessutom tre personer i knallgröna tröjor – Mera Eko har bjudit in till frukostmöte!

TEXT: Ulrika Petersén FOTO: Nils Bergendal

Efter en tid av vikande försäljning för ekologiska livsmedel startade Länsstyrelserna i Skåne, Halland, Blekinge och Kronoberg samarbetsprojektet Mera Eko i januari 2023, och vårvintern 2024 stärktes projektet upp av Ekologiska lantbrukarna och Organic Sweden. Syftet med projektet, som avslutades årsskiftet 2024/2025, har varit

att öka kunskapen och intresset för ekologisk produktion samt att lyfta lantbrukarna som går i täten och driver den utveckling som samhället och planeten behöver.

Under projekttiden har Mera Eko bland annat arrangerat en rad frukostträffar. Några har riktat sig till beslutsfattare och upphandlare och kopplat an till offentlig måltid, medan andra vänt sig till personer som arbetar med försäljning av ekologisk mat och dryck till konsument.

I Hässleholm är det alltså beslutsfattare och tjänstepersoner som samlats för att lyssna på de tre grönklädda: Mera Ekos projekt-

TEXTEN FORTSÄTTER PÅ NÄSTA UPPSLAG >>>

Under projekttiden har Mera Eko arrangerat flera frukostträffar, bland annat riktat mot beslutsfattare.

RÖSTER FRÅN FRUKOSTEN

Pernilla Björverud, projektledare för Mera Ekos frukostträffar

– Det var jätteroligt att det blev så mycket samtal och diskussion under mötet! Det har varit olika från gång till gång, ibland är det jättemycket diskussioner och ibland är det mer lyssnande. De som deltar har nästan alltid ett grundintresse för eko-frågorna, men kunskapsnivån varierar. I Hässleholm var deltagarna väldigt insatta och det visade sig också att kommunen kommit långt när det gäller andelen ekologisk mat. Jag hoppas att de fortsätter ha höga ambitioner vad gäller ekologiska inköp och att frukostmötet bidragit med ännu mer kunskap kring vilken roll ekologisk produktion spelar för miljö, klimat, biologisk mångfald, beredskap och så vidare.

Jag hoppas också att kommunen återkommer till oss om de har frågor eller behöver vägledning i hur de kan gå vidare. För även om projektet Mera Eko är slut, så fortsätter Ekologiska Lantbrukarna och Organic Sweden att bidra med kunskap. Vår förhoppning är att frukostmötena blivit starten till ett ökat engagemang kring ekologisk produktion och i slutändan en ökad försäljning av ekologiska livsmedel.

Maria Helmersson, avdelningschef måltider Hässleholms kommun

– Det är väldigt bra att vi, det vill säga tjänstepersoner, politiker och producenter, träffas tillsammans och pratar om den här frågan. Såvitt jag vet var dagens frukostmöte första gången vi satt i samma rum och gjorde det. Det blev en intressant diskussion, inte minst som beredskapsperspektivet och frågan kring livsmedelsförsörjning i kristider kom fram så tydligt.

Jag har jobbat med ekofrågor i många år, men det är alltid bra att ha koll på utvecklingen och att hitta nya samarbetsformer. Så jag hoppas att frukostmötet får en fortsättning av något slag! Mer och bättre kommunikation gynnar alla, kommun såväl som lantbrukare. Därför var det också extra roligt att vi hade en så bra dialog idag, det var den som gjorde mötet.

Maria Pettersson, upphandlare Hässleholms kommun

– Det var kommunalråden som bjöd in oss till frukostmötet och eftersom jag jobbar med livsmedel föll det sig naturligt att vara med. Ekologisk produktion är ett intressant och viktigt ämne; det handlar om vårt klimat och våra barn – framtiden. I nordöstra Skåne är vi fem kommuner som i många år samarbetat kring ett gemensamt livsmedelsavtal, men i den senaste livsmedelsupphandlingen har vi utökat samarbetet ytterligare. Vi är nu åtta kommuner som gått samman och bland annat ställer krav på 100 procent ekologiskt inom vissa delar, till exempel mejeri och ägg. Jag hoppas att det faktum att vi gör upphandlingen tillsammans ger ett starkt genomslag.

En fråga som inte riktigt kom fram under frukostmötet var logistiken. Den är en förutsättning för att hela kedjan, från lantbrukaren till kommunens bord, ska fungera. Nästa gång ser jag gärna att en leverantör är med och pratar om hur samarbetet leverantör/lantbrukare kan se ut för att göra det enklare för kommunen att välja mer närproducerat och ekologiskt.

Simon Hjortenbrink, upphandlingschef Hässleholms kommun

– Innan jag började arbeta med kommunens livsmedelsupphandling hade jag inte jättebra koll på ekologisk produktion. Nu har min kunskapsnivå höjts en bra bit och efter frukostmötet är den ännu lite bättre. Det är intressant att höra om hur allt hänger ihop, och man börjar fundera på saker som man kanske tagit för givet innan. Till exempel att man ska ha tillgång till alla slags livsmedel året runt, det är ju inte sunt egentligen när man tänker efter.

Ökad kunskap om livsmedelsfrågor behövs överallt, för det är bara genom kunskap som vi kan få till ett ändrat beteende. Och att fysiskt sitta i samma rum och diskutera saker, som vi gjorde idag, är ett jättebra sätt att förbättra kommunikationen mellan producenterna och oss i kommunen.

"Frukostmöten ökar engagemanget för ekologisk produktion och efterfrågan på ekologiska livsmedel, säger Pernilla Björverud."

ledare för frukostträffarna, Pernilla Björverud, samt Ebba-Maria Olson från Mossagården och Magnus Nyman från Källunda gård, som i egenskap av ekologiska lantbrukare är på plats för att svara på frågor och ge konkreta exempel på vad ekologisk produktion innebär.

Allt handlar om vad vi handlar

Efter en kort presentationsrunda berättar Pernilla om dagens program, men hon hinner inte säga många meningars innan samtalet tar fart i rummet. Frågorna om ekologisk produktion haglar och Pernilla, Magnus och Ebba-Maria turas om att svara och förklara. Att beredskap ligger högt upp på kommunens agenda märks tydligt och kopplingen beredskap/ekoproduktion väcker många tankar. Ekologiskt kontra icke-ekologiskt diskuteras också livligt, svinnfrågan likaså. Samt om

det alltid är bäst att välja ekologiskt framför svenskproducerat.

Men hur är det egentligen med den frågan, står de två verkligen i motsatsförhållande till varandra? Inte alls, säger Pernilla och förklarar att när efterfrågan på svenska ekologiska varor stiger, så stärks hela det svenska lantbruket. Det är bra med en mångfald av lantbrukare med olika produktionsinriktningar! Faktum är att vi kan konsumera oss till det lantbruk och samhälle vi vill se, allt handlar om vilka varor vi väljer att handla. Vill vi se ett starkare svenskt lantbruk, ökad biologisk mångfald, minskat beroende av utländsk import av kemiska bekämpningsmedel och mineralgödsel? Ja, då är det klokt att välja svenskt ekologiskt! ●

Följ Skånsk Landsbygd på Facebook för att få:

... ett stort utbud av kurser och rådgivningar

... kunskap om varför landskapet ser ut om det gör

... allt om satsningar till landsbygden

... mängder av goda exempel

Skånsk Landsbygd

– allt samlat på ett ställe

Scanna QR-koden med kameraappen på din telefon för att komma direkt till Facebooksidan.

 www.facebook.com/landsbygdskane

EN FACEBOOKSIDA FRÅN LÄNSSTYRELSEN SKÅNES LANDSBYGDSAVDELNING

"Naturfiber har alla möjligheter att bli kommersiellt gångbara igen"

HUR GICK
DET SEN?

Ull, hampa och lin – tre fibrer med fantastiska möjligheter, men där några pusselbitar saknas för att de ska kunna användas i den omfattning som de förtjänar. 2023 startades därför projektet Fiber Land, för att kartlägga nuläget och för att initiera nya samarbeten kring lokalproducerade naturfiber. Projektet är nu slut och vi frågar projektledare **Jenny Nordberg**: vad blev resultatet?

TEXT: Ulrika Petersén FOTO: Nils Bergendal

Fiber Land ser kraften i skånska fiber", så löd rubriken i Smart Landsbygd nummer 1/2023. Projektet kring lokalproducerade naturfiber hade då just dragit igång och Jenny såg stora möjligheter i att utveckla nya produkter och tillämpningsområden. Nu två år senare är optimismen densamma, men kunskapen om vad som krävs för att nå dit har ökat.

– Vi visste att tillverkningsindustrins efterfrågan på hållbara material var stor och det bekräftades verkligen i projektet, säger Jenny. Alla potentiella slutbeställare som vi pratat med har sagt "Vi köper!". Så efterfrågan är enorm, men det saknas vissa delar i kedjan mellan primärproducent och slutbeställare.

Jenny fortsätter:

– När det gäller ull så finns det finfin ull att få tag på lokalt, men möjligheten att tvätta

ullen i Sverige är mycket begränsad. Fler tvätterier är alltså nödvändiga, liksom spinnerier om ullen ska användas för garn.

För lin ligger utmaningen främst i att storskaliga beredningsverk och spinnerier saknas, vilket även gäller för hampa. Men saker är på gång att hända!

Samverkan är nyckeln

– Vad gäller hampa så byggs det ett beredningsverk utanför Staffanstorps kommun som ska ta emot konventionellt odlad hampa, och en annan aktör i Veberöd håller på att förbereda för ett ekologiskt hampaberedningsverk, berättar Jenny. I Sverige används hampa framförallt för byggmaterial, men en av restprodukterna i beredningsprocessen är fiber som kan tas omhand i ett spinneri.

Om ett sådant fanns ...

– Det gör det förhoppningsvis inom snar

Jenny håller en bit 3D-printad filament i sin hand. När linfibrer blandas in görs filamentet starkare och kan ersätta plast.

framtid, säger Jenny. En stor aktör i Mellansverige planerar för att etablera ett storskaligt spinneri som primärt ska ta sig an ull, men som också kommer att ha möjlighet att hantera både lin och hampa.

Även när det gäller ulltvätterier så händer det saker.

– Det finns flera aktörer som är intresserade av att starta tvätterier, bland annat en aktör i Dalarna som vill tvätta ull på ett helt nytt sätt genom att använda lufttryck för att separera fett och smuts från ullen, berättar Jenny. Och när det gäller lin vill SwedLin etablera ett storskaligt beredningsverk i Skåne och genom kontraktsodling få fler lantbrukare att odla spånadslin. Så mycket är på gång och det ganska snart dessutom!

Efterfrågan är enorm, men det saknas vissa delar i kedjan mellan primärproducent och slutbeställare.

Fiber Land har även resulterat i några konkreta produkter. Som en tråd (filament) för 3D-printing där linfibrer blandats in, vilket gör filamentet starkare. Man kan till exempel printa krukor, hinkar och möbler, ja nästan allt som man brukar göra av plast.

– Allra bäst med projektet har ändå varit alla möten med primärproducenter och aktörer som brinner för naturfiber, säger Jenny. Och jag kan återigen konstatera: det finns varken brist på intresse eller efterfrågan. Några länkar i kedjan saknas, men processen att bygga upp dessa är igång. Med dessa sista bitar på plats har lokalproducerade naturfiber alla möjligheter att bli kommersiellt gångbara igen. ●

Ur Smart Landsbygd nummer 1 2023

På spaning efter de skånska landskapsarterna

Varje landskap i Sverige har sina egna representanter bland djuren, växterna och svamparna. Här i Skåne kan vi glädja oss över kronhjorten som landskapsdjur och prästkragen som landskapsblomma. Men mer okända är kanske vilken svamp, insekt eller mossa som vi ska vara extra stolta över här i Skåne. Kanske kan ett spännande uppdrag under 2025 vara att besöka naturreservat och andra fina naturområden på jakt efter Skånes landskapsarter.

Gladan

MILVUS MILVUS

Ingen rovfågel är så lätt att identifiera som gladan. Ser man en större rovfågel med kluven stjärt som seglar fram på vinden så kan man nästan var helt säker på att det är den röda gladan, *Milvus milvus*.

Den har ett vingspann på 170–185 cm och är en mästare på att segelflyga. Stjärten och vingarna vrids fram och tillbaka i olika vinklar för att manövrera i luften. Gladan äter det mesta från grodor och möss till trafikdödade djur. Den syns ofta följa traktorns framfart på åkern eller spana längs vägarna.

Fortfarande kommer fågelskådare från mellersta och norra Sverige för att kryssa gladan och få uppleva dess vackra flykt. Den har länge funnits enbart i Skåne. Men snart är gladan inte bara en skånsk fågel, den sprider sig norröver och återfinns idag även i Halland, Blekinge och södra Småland.

Det kan var skönt att få höra om framgångshistorier i dessa tider med hot om utrotning av arter i en takt som vi aldrig förr skådat. Och att få bevis på att det är möjligt att vända negativa trender för utrotningshotade arter. Rovfåglar som glada, havsörn och pilgrimsfalk, har idag återhämtat sig från katastrofalt låga populationsnivåer under 1970-talet. Det var framför allt miljögifter som DDT och kvicksilver som hotade fåglarna. Äggen kläcktes inte

Foto: Alex Regnéir, Länsstyrelsen Skåne

eller också dog ungarna innan de kunde flyga. I boken Sveriges fåglar från 1978 berättas att det fanns mellan 30–50 par av röd glada, 80 par havsörn och mindre än tio par pilgrimsfalk. Vårt arbete med miljögifter har varit lyckat. Idag finns mer än 3 000 häckande glador i Sverige.

Och det kan också glädja oss som lever på landsbygden att en återvunnen art kan ge inkomster till en hel bygd. I Skottland återintroducerades den röda gladan, bland annat med hjälp av skånska glador. Man räknar där med att de över 100 000 turister som kom specifikt för att besöka naturområdena med introducerade glador spenderade mer än 90 miljoner kronor i området mellan 2004–2015.

Fyledalen är det klassiska besöksmålet för glador men numera så syns arten i hela Skåne.

Ängschampinjonen

AGARICUS CAMPESTRIS

På sensommaren och hösten börjar små runda, vita knoppar dyka upp i Skånes naturbetesmarker och ängar. Ibland växer de i runda häxringar, som för varje år blir större och större. Ängschampinjonen, *Agaricus campestris*, är Skånes landskapsvamp.

Det är en vit svamp där undersidans skivor först är svagt rosaskimrande och ju äldre svampen blir, desto brunare blir skivorna. Den trivs allra bäst i marker som betas av hästar. Ängschampinjonen tillhör gruppen champinjoner som rodnar i köttet om du delar den. Skulle däremot champinjonen gulna, då ska du inte äta den. Då är det i stället giftchampinjonen du fått tag i. Och var säker på din sak när du plockar ängschampinjoner så du inte blandar ihop den med den mycket giftiga flugsvampen.

Champinjonen är typen av svampar som lever av dött organiskt material – allt från gammalt gräs till hästgödsel. Den behöver inte samarbeta med levande träd eller växter som många andra svamparter. Mykorrhiza är när

Foto: MostPhotos

svampen sträcker ut sina tunna svamptrådar, så kallade mycel, mot växternas rotspetsar och tillsammans skapar de ett fantastiskt samarbete. Det ger svampen näring från växten samtidigt som växten får hjälp att ta upp mineraler och vatten. Champinjonen som inte kräver samarbete med växterna är därför betydligt lättare att odla än vad deras mykorrhiza-beroende släktingar, som exempelvis kantarellen.

Naturbetesmarker som Fjälkinge backe utanför Kristianstad, Risen intill Genarp i Lunds kommun eller Mölle fälad på Kullaberg är exempel på marker där det växer ängschampinjoner.

Skuggsprötmossan

EURHYNCHIUM STRIATUM

Om inte snön har täckt marken här i Skåne så kan man vintertid njuta av de mjuka, gröna mattorna som täcker mark, stenar och stammar i många av våra skogar. I Sverige finns över 1 100 olika mossarter och de är inte bara gröna – det finns gula, röda och bruna också.

De är små men ändå viktiga komponenter i många miljöer, de finns faktiskt överallt utom i haven. Mossorna är en del i vårt ekosystem och har en betydelsefull ekosystemtjänst – de binder kol i våra stora torvmossor. Torv är nämligen mossor, främst vitmossor. De växer i våta marker och när den fuktiga miljön gör att de inte bryts ned så börjar ett torvlager växa under de levande vitmossorna. En millimeter per år växer torvlagret i en mosse så det är många hundra års mossor som ligger i en påse trädgårdstorv.

Skånes landskapsmossa är skuggsprötmossan, *Eurhynchium striatum*. Den växer på marken i ädelövskogar och bildar en lucker, gulgrön eller grönskimrande matta. Går man ned på knä och ser närmare på skuggsprötmossan så ser den nästan ut som ett litet träd.

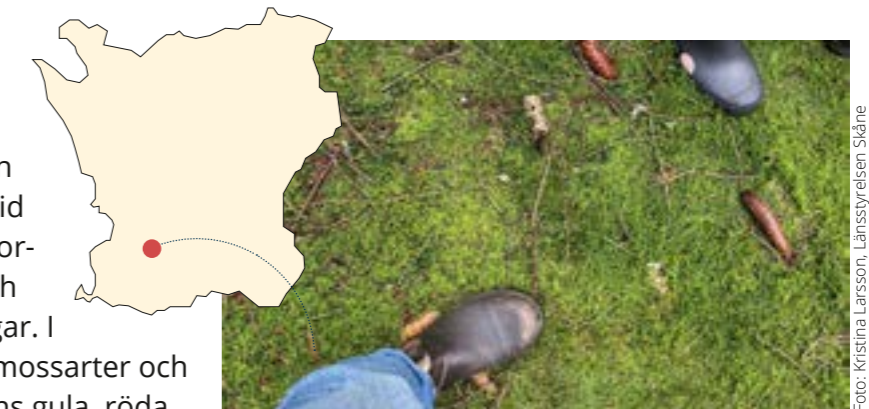

Foto: Kristina Larsson, Länsstyrelsen Skåne

Nederst kommer en kal stam som sedan grenar ut sig med gröna blad. Spetsarna på skotten är ofta ljusare än resten av växten. Den växer på både mark och stenar, samt nere på lövträdens bas och trivs allra bäst i rika och fuktiga skogar.

Raviner och rasbranter med lövskog har ofta höga biologiska värden eftersom de har varit svåra att utnyttja som produktionsskog och har därför lång kontinuitet som fleråldrig skog. Fuktiga ädellövskogar med skuggsprötmossa finns över hela Skåne. Klöva hallar i närheten av Söderåsen, Borstbäcken norr om Vombsjön, Rövarekulan utanför Löberöd och Hagestad nära Sandhammaren är några av de naturreservat där skuggsprötmossan har rapporterats under det senaste året.

Ålen

ANGUILLA ANGUILLA

Många i Skåne har en kluven inställning till ålen. Å ena sidan är man oroad över att beståndet av ål bara är 5 % av 1950-talets populationsstorlek och att ålen en dag kan ha försvunnit helt från Sveriges vatten. Men å andra sidan har ålen varit en viktig del av skånsk matkultur under mycket lång tid.

Idag är det förbjudet att fiska ål i Sverige förutom för de få ålfiskare som finns kvar. Inga nya tillstånd ges och fram tills ålens population har hämtat sig så kanske vi gör bäst i att hitta andra goda rätter på de skånska matborden.

Målet att få tillbaka bestånden av ål kommer kräva långsiktiga åtgärder på många plan. Länsstyrelsen Skåne har dragit i gång ett av Europas största vattenvårdsprojekt i samarbete med många andra partners, bland annat Hav och Vattenmyndigheten. Projektet, som kallas Improve Aquatic LIFE, jobbar brett med att återskapa livsmiljöer, öka vattenkvalitet och ta bort vandringshinder. Ålen kommer att gynnas av dessa åtgärder liksom många andra arter, från lax till nejronöga. Det kommer bli ett viktigt komplement till åtgärder som fiskeförbud och utsättning av ålyngel.

Ålen kan tyckas omöjligt att få uppleva i fritt tillstånd. Kanske ett lika svårt uppdrag som att kryssa bokskogslöparen. Men varför inte ge sig ut på ålsafari. Naturum Öresund i Malmö kan erbjuda den mycket exklusiva upplevelsen mitt

Foto: Kerstin Söderlind, Länsstyrelsen Skåne

i Malmö, utifrån Ribersborgsstranden där malmöborna tillbringar somrarna. Det är dock på hösten som man har störst chans att få syn på den mytomspunna varelsen. Det är köns mogna ålar som simmar runt i de skånska kusternas ålgräsängar. De gör sig redo för att ge sig av på sitt livs äventyr – att korsa Atlanten för att finna Sargassohavet och ge sina gener till framtida generationer.

I skymningen ger man sig ut med cyklop, simfötter och ficklampa på jakt efter den slingrande fisken. I ålgräsängarna en bit från stranden kan man om man har tur få se ålen glida fram i det svajande, gröna gräset. Det är inte bara i Malmö som man kan upptäcka ålgräsängarnas invånare. Längs Öresundskusten från Malmö, via Lommabukten, upp mot Helsingborg finns ålgräsängar på lagom snorkelavstånd från stranden men du kan även hitta dem uppe i nordöstra Skåne från Åhus till Bromölla.

Bokskogslöparen

CARABUS INTRICATUS

Snabbt rör sig långsmala skalbaggar med långa, slanka ben och svartglänsande kroppar bland löv och förna på lövskogarnas golv. Det är jordlöpare, insektvärldens svar på den snabbspringande geparden. Vissa arter kan komma upp i hastigheter på 9 km/h, vilket är en imponerande hastighet för en liten insekt.

Skånes landskapsinsekt är den mycket sällsynta bokskogslöparen, *Carabus intricatus*, en jordlöpare som trivs i fuktiga lövskogar, speciellt i djupa, fuktiga raviner. Det är ett rovdjur som rör sig på marken och upp på trädstammar i jakt på föda.

Linné beskrev bokskogslöparen utan att direkt beskriva var han hittat den i Skåne. Längre tvivlade man på om den verkligen fanns kvar i Sverige. Men 1942, nästan 200 år efter att Linné skrivit om hur han hittade bokskogslöparen i Skåne, återfanns arten nere i ravinen i Forsakar utanför Degeberga.

Foto: Mostphotos

Från 2000-talet har några få exemplar hittats på Muskö i Södermanland men annars så är det Forsakarsravinen som gäller om du ska få träffa Skånes landskapsinsekt.

Men det gäller att smyga runt nattetid, bokskogslöparen är mest aktiv på natten. Den är relativt stor, 25–38 mm på längden och som andra jordlöpare kan den inte flyga.

Förutom i Forsakar så har ett exemplar av bokskogslöparen hittats på Stenshuvud så vill du göra en insats för entomologin, vetenskapen om insekter, så ta på pannlampan och gå ut en ljummen sommarkväll och leta i fuktiga lövskogsraviner längs Skånes östkust runt Stenshuvud och Degeberga. Kanske kan du få äran att återfinna arten på en ny plats!

I KORTHET

FORCE

“Center for food system resilience and competitiveness”

...är ett nytt centrum för livsmedelsberedskap som ska göra Sveriges livsmedelsproduktion mer hållbar och robust.

Idag är systemet sårbart eftersom vi är beroende av mat och resurser som kommer från andra länder, och om något går snett kan det få stora konsekvenser. FORCE jobbar för att förbättra produktionen av svenska livsmedel, särskilt spannmål, bönor och ärtor, för att göra systemet mer självförsörjande och motståndskraftigt vid kriser. Projektet involverar universitet, företag och offentliga aktörer som samarbetar för att hitta lösningar för ett mer hållbart livsmedelssystem.

Finansieras med bidrag från Formas inom ramarna för det Nationella forskningsprogrammet för livsmedel.

Foto: Nils Bergendal

33

Världens kiss kan ersätta 33 % av all handelsgödsel!

Om vi sorterar ut urinen från våra toalettstolar kan den torkas och processas vidare till handelsgödsel, NPK 15-2-4. Det finns potential att ersätta 33 % av världens handelsgödsel med urinbaserad gödsel, berättade Björn Vinnerås vid FoU-dagarna 2024. Läs mer om detta genom att skanna QR-koden.

Lantbrukare i centrum för biologisk mångfald och hållbar matproduktion

SLU:s nya rapport “Den biologiska mångfalden och maten vi äter” visar hur lantbruket kan bli en nyckel till att skydda naturen och stärka livsmedelssystemen. Visste du att traditionella odlingsmetoder kan bidra till artrikedom eller att konsumtionen av vissa livsmedel driver på utarmning av ekosystem? Rapporten lyfter konkreta lösningar som agroekologi och diversifierade grödor – och visar hur vi kan göra skillnad genom vad vi lägger på tallriken. Läs mer och inspireras!

Skanna QR-koden så kommer du till rapporten.

Gissa fårraserna

1

2

3

4

Rätt svar hittar du här

Rätt svar: 1. Merionofår 2. Suffolk 3. Värmlandfår 4. Texel. Foto: Nr 1, 2, 4 Mostphoto Nr 3 Matilda Henriksson

Välkommen till nya kursblocket!

KURSER

EKOLOGISK PRODUKTION

ETT RIKT ODLINGS- LANDSKAP

FÖRBÄTTRAD DJURVÄLFÄRD

LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

STÄRKT KONKURRENS- KRAFT

Välkommen till kursblocket. Kurserna är uppdelade i fem kategorier:

- Ekologisk produktion
- Ett rikt odlingslandskap
- Förbättrad djurvälstånd
- Livsmedel & besöksnäring
- Stärkt konkurrenskraft

Kurser och rådgivningar vänder sig till lantbrukare och företagare på den skånska landsbygden.

KURS KONKURRENSKRAFT

Bevattning på grovfodergårdar

VARFÖR: Välkommen på en kurs om bevattningens lönsamhet, planering, utförande och nyttor på gårdar med grovfoder tillsammans med våra rådgivare.

VAD: Bevattning säkrar avkastning och kvalitet i vall och andra grödor, men kostar arbetstid, investeringar och anpassning. På den här kursen diskuterar vi bland annat hur ofta och hur mycket bevattning som krävs för att uppnå rätt avkastning i Skåne, vilka krav gårdens jordar och behov ställer på bevattningsutrustningen samt hur man ska tänka om och värdera bevattning inför en investering. Vi går också igenom bevattningens effekter ur utfodringsperspektiv.

DATUM: 29 januari 2025

VAR: Digitalt

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 24 januari 2025

KONTAKT: Växa, Carl Andås 0761-26 03 41, carl.andas@vxa.se

Anmälan via Växas webbsida: www.vxa.se

KURS KONKURRENSKRAFT

Marknadsanalys och strategi inför expansion eller nya produkter

VARFÖR: Förutsättningen för att lyckas med tillväxt och utveckling av ditt företag, är att det finns en marknad för dina produkter eller tjänster. Kursen ger dig verktyg för att analysera kunder, efterfrågan och konkurrens. Den ger också struktur på arbetet med att nå din marknad.

VAD: Kursen hålls via Teams under två halvdagar och ger dig verktyg för att analysera och nå din marknad.

Du lär dig förstå marknadens möjligheter genom att identifiera kundunderlag, målgrupper och konkurrens, samt följa utvecklingen inom din bransch. Kursen går också igenom hur du positionerar ditt varumärke, skapar engagerande budskap och väljer rätt kanaler för att nå ut.

DATUM: 10 feb kl 8.30-12.00 och 13 feb kl 8.30-12.00

VAR: Digitalt via Teams

KOSTNAD: 500 kr exkl moms

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 28 januari 2025

KONTAKT: Ludvig & Co, Caroline Göransson, caroline.goransson@ludvig.se

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Introduktion till regenerativ lantbruk och holistic management

VARFÖR: Lär dig hur vi kan öka jordhälsa och biologisk mångfald för förbättrad resiliens och produktion.

VAD: Denna kurs kommer vara interaktiv och är till för alla lantbrukare oavsett produktionsinriktning. Under dagen kommer vi varva teori och praktik, där vi kommer lära oss om de fyra ekosystemprocesserna, principerna för regenerativ lantbruk och hur vi skapar välmående ekosystem genom vårt brukande. Vi kommer diskutera hur detta bygger värdefulla resurser såsom vatten och kol och hur det positivt påverkar vår produktion och lönsamhet.

DATUM: 3 februari 2025 kl 09.00-15.00

VAR: Lövestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt, lunch till självkostnadspris

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 29 januari 2025

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

ERFA EKOLOGISK PRODUKTION

ERFA-grupp inom ekologisk mjölkproduktion

VARFÖR: Kalven är framtidens mjölkko! Dela erfarenheter och utbyt goda tips om hur man bäst tar hand om sina kalvar på den ekologiska mjölkgården.

VAD: Vi träffas för att diskutera kalvens utfodring och hälsa och inspireras av goda exempel.

DATUM: mitten av februari 2025

VAR: På gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 31 januari 2025

KONTAKT: HIR Skåne, Niels Andresen, 0708-94 53 37

KURS KONKURRENSKRAFT

Affärsplan – att upprätta och använda den

VARFÖR: En affärsplan motsvarar ritningen när man ska bygga ett hus. Den är både ett strategidokument som ger dig möjlighet att strukturerat tänka igenom alla delar av ditt företag och dess utveckling och den är bästa underlaget till banken vid investeringar.

VAD: Kursen går igenom affärsplanens olika delar, från affärsidé och vision till marknadsanalys, företagsbedömning och ekonomiska kalkyler som resultat- och likviditetsbudget. Du får också insikt i riskhantering, målformulering och handlingsplaner. Med hjälp av övningar och exempel diskuterar vi dessutom när och varför en affärsplan är nödvändig.

DATUM: 24 feb kl 9.00-16.00 och 3 mars kl 8.30-12.00

VAR: Digitalt via Teams

KOSTNAD: 500 kr exkl moms

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 6 februari 2025

KONTAKT: Ludvig & Co, Caroline Göransson, caroline.goransson@ludvig.se

KURS LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

Affärsplanering inriktning livsmedelsförädling/besöksnäring

VARFÖR: En kurs för dig som vill utveckla ditt företag och fin-slipa din strategi för ett lyckat företag. Genom att arbeta fram en affärsplan kommer vi hjälpa dig forma ditt företags framtid på ett strukturerat och målinriktat sätt.

VAD: Kursen kommer gå igenom de olika delarna av affärsplanen och de viktiga delarna i att bygga ett starkt företag. Under kursen kommer du få börja på att utforma en affärsplan för ditt eget företag och identifiera företagets styrkor så väl som utmaningar på ett konstruktivt sätt. Vi kommer bland annat gå igenom kundgrupp, företagets resurser och möjligheter till samarbeten. Kursen kommer ge dig verktyg för att utvärdera ditt företags mål och hur du bäst når dem.

DATUM: 5 mars 2025, kl 08.30–16.00

VAR: Borgeby slottsväg 11, Borgeby

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 19 februari 2025

KONTAKT: HIR Skåne AB, Anna-Karin Swahn, 010–476 22 36 och Kristina Holmgren 010–476 22 19
förnamn.efternamn@hushallingssallskapet.se
Anmälan på hushallingssallskapet.se/kalender

KURS LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

Sätt krav på ditt företags ekonomi livsmedelsförädling/besöksnäring

VARFÖR: Det är viktigt att sätta mål för att bli mer lönsam. Vi tar dig genom stegen att förstå ekonomin och de ekonomiska begreppen för att bli lönsammare och kunna diskutera din ekonomi med rådgivare eller t. ex. banken. Du får lära dig förstå hur resultat- och balansräkning hänger ihop med pengaflödet.

VAD: Kursen ger en grundläggande genomgång av resultaträkning, balansräkning, avskrivningar och kassaflödesanalys, med fokus på hur dessa hänger ihop. Vi diskuterar lönsamhetskrav, prissättning och vad företaget behöver generera för att täcka dina ekonomiska mål. Övningar hjälper dig räkna ut vad som krävs för att uppnå önskad lön och uttag.

DATUM: 19 mars 2025, kl 08.30–16.00

VAR: Borgeby slottsväg 11, Borgeby

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 5 mars 2025

KONTAKT: HIR Skåne AB, Anna-Karin Swahn, 010–476 22 36 och Kristina Holmgren 010–476 22 19
förnamn.efternamn@hushallingssallskapet.se
Anmäl dig: hushallingssallskapet.se/kalender/

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Holistic management som verktyg för regenerativt lantbruk

VARFÖR: Lär dig använda holistic management som ramverk för beslutsfattande för ökad lönsamhet och glädje.

VAD: Vi gör en djupdykning i grunden till holistic management - att vara medveten om och kunna beskriva den helhet vi förvaltar i vårt landskap samt vår egen kontext. Utifrån dessa kommer vi lära oss hur vi kan använda de olika verktygen ekosystemobservation, betesplanering, landskapsplanering, och ekonomiplanering till att föra oss mot de mål vi vill nå. Holistic management som beslutsfattningsverktyg underlättar konsten att bedriva ett regenerativt lantbruk och få den livskvalité vi eftersträvar.

DATUM: 13 mars 2025 kl 09.00–15.00

VAR: Lövestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt, lunch till självkostnadspris

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 7 mars 2025

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700–72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Vargens återkomst till Skåne

VARFÖR: Kursdeltagaren får lära sig om vargens ekologi samt vilka åtgärder man kan vidta för att förebygga angrepp på tamdjur med mera.

VAD: Vargen har etablerat sig på allvar i Skåne. Hur ser Sveriges plan för förvaltning av vargstammen ut? Vi tar upp; vargens ekologi och beteende, erfarenheter från övriga Sverige och utlandet, möjliga åtgärder för att hindra angrepp på tamdjur, vad man gör vid ett angrepp, ersättningar och rovdjursavvisande stängsel.

DATUM: 26 mars 2025

VAR: Helgegården, Skepparslöv

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 19 mars 2025

KONTAKT: HIR Skåne AB, Jonas Ivarson, 0701–47 80 52, jonas.ivarson@hushallingssallskapet.se

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Restaurering av gamla fruktträd

VARFÖR: Lär dig grunderna i restaurering av äldre fruktträd, för att ge dem ett långt och värdigt liv.

VAD: Grundkurs i hur du varsamt och hantverksmässigt beskär dina gamla fruktträd. Vi möts ute i en äldre äppelodling och diskuterar olika beskärningstekniker, trädens livscykel och biologi, pratar om vanliga misstag, redskap, markens och omgivningens betydelse samt skapar en målbild för beskärningen. Under dagen demonstrerar vi professionell beskärning samt ger dig gott om utrymme att öva själv.

DATUM: I början av mars 2025

VAR: Nordöstra Skåne, meddelas innan kursstart

KOSTNAD: 300 kr exkl moms

KONTAKT: Helena Edman, Levandelandskap.se
levandelandskap@gmail.com

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Hålla betesdjur året runt

VARFÖR: För er som vill se en liten gård med biologisk mångfald och regenerativa principer i fokus.

VAD: Moment som kommer ingå är stängsling, betesplanering, vinterfoder och djurhälsa och djurskyddslag. Tanken med denna kurs är att visa upp på ett sätt hur betesdjur kan hållas året runt på en mindre gård. Vi kommer även att ta upp de olika nyttor betesdjur kan ha för biologisk mångfald och god jordhälsa på en liten gård. Fokus kommer att ligga på får och kor men även andra djur kommer diskuteras. Medtag kläder efter väder. Vi bjuder på lite fika under det avslutande samtalet.

DATUM: 29 mars 2025 kl 13.00–16.00

VAR: Sankt Olof

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 24 mars 2025

KONTAKT: Max Jamieson, Grönfaldsgården, 0722–01 71 55, max_jamieson@hotmail.com

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Att skapa ett bihotell

VARFÖR: Gynna vilda bin genom att bygga ett bihotell.

VAD: Vill du göra en insats för att gynna vilda bin på din fastighet? Då är denna kurs något för dig. Under kursdagen bygger vi olika bihotell som ni kan ta med hem. Vi går igenom vad de vilda bina behöver och hur bihotellen ska placeras. Allt material kommer att finnas på plats.

DATUM: 16 och 23 april 2025, dvs två kurstillfällen att välja på

VAR: Önnestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 9 resp 16 april 2025

KONTAKT: Collette Coumans, 0737–36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Fönsterrenovering

VARFÖR: Har du träfönster som är i behov av renovering och vill du lära dig hur du kan göra det själv? Då är denna kurs något för dig.

VAD: Under denna praktiska kurs ska vi renovera en fönsterbåge och gå genom de olika stegen; bedömning av renoveringsbehov, färgskrapning, kittning, glasbyte, material och redskap. Ta gärna med ett eget fönster!

DATUM: 7 maj 2025

VAR: Önnestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 29 april 2025

KONTAKT: Collette Coumans, 0737-36 63 31,

Collette.coumans@gmail.com

KURS LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

Småskalig grönsaksodling för självförsörjning och försäljning

VARFÖR: Kurs för dig som vill skala upp din odling hemma för ökad självförsörjning och eventuell försäljning.

VAD: Uppvisande av gårdens odling av grönsaker på friland på cirka 1 000 kvm och 100 kvm tunnelväxthus. Under en förmiddag eller eftermiddag kommer vi titta på verktyg, maskiner och olika grödor samt olika odlingssätt. Fokus kommer att ligga på för- och nackdelar med olika metoder. Vi kommer även prata om hur man kan sälja överskott eller att förädla skörden för lagring eller försäljning. Kläder efter väder.

DATUM: 17 maj och 28 juni 2025, kl 13.00–16.00

VAR: Sankt Olof

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 12 maj resp 23 juni 2025

KONTAKT: Max Jamieson, Grönfaldsgården, 0722-01 71 55, max_jamieson@hotmail.com

STUDIERESA EKOLOGISK PRODUKTION

Studieresa – Lönsamma ekologiska får företag

VARFÖR: Vill visa lönsamma innovativa företag med olika inriktningar som satsat på att utveckla produktionen efter gårdens förutsättningar. Målet är att deltagarna både ska få ny kunskap om lammproduktion men framför allt inspiration och insikt om nya möjligheter till utveckling av sitt företag.

VAD: Det planeras för fyra studiebesök hos besättningar med olika inriktningar; avel, skinn, grovfoderbaserat kött samt betesvärd / öppen gård.

DATUM: maj 2025

VAR: Resan planeras till västra Sverige under 2 dagar.

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: HIR Skåne, Ingela Löfquist, 0708-94 53 51, ingela.lofquist@hush.se

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Verktyg för uppföljning av jordhälsa och biologisk mångfald

VARFÖR: Få erfarenhet att använda olika verktyg för att effektivt kunna utvärdera och följa upp din mark.

VAD: Efter en inledande föreläsning om mikrober, diversitet och hur dessa påverkar jordhälsa går vi ut i fält och testar olika metoder för att systematiskt kunna analysera jordhälsa och biologisk mångfald. Vi kommer bland annat använda Visual Soil Assessment i åkermark och Ecological Outcome Verification i betesmark. Observation är ledordet och vi går igenom hur vi använder dessa kunskaper i uppföljning och beslutsfattande för verksamheten. Hur vet man att man är på rätt väg? Vad måste jag ändra på?

DATUM: 22 maj 2025, kl 09.00–15.00

VAR: Lövestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt, lunch till självkostnadspris

SISTA ANMÄLNINGSDAG: 19 maj 2025

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

KURS KONKURRENSKRAFT

Byggkurs inriktning får

VARFÖR: Kursen stärker kunskapen inom fårproduktion för att bidra till en lönsam fårproduktion och ger praktiska verktyg för tillväxt

VAD: Denna kurs riktar sig till fårproducenter och fokuserar på byggnation och utfodring. Deltagarna får riktlinjer för att möta fårens behov och ytkrav, inklusive lamningsboxar och ventilation. Kursen omfattar även metoder för korrekt utlastning till slakt, hantering av flasklamm, och foderstater för dräktiga tackor. Genom diskussion av ritningsförslag och byggprojekt säkerställs att deltagarna kan göra medvetna val som gynnar både djur och ekonomi.

DATUM: Maj 2025

VAR: Digitalt via Teams

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: VÄXA, Therese Ljungberg, 010-471 01 39, therese.ljungberg@vxa.se

Anmäl dig via Växas webbsida:

<https://www.vxa.se/toppmeny/kalender/>

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Lieslätter – skärpa bladet

VARFÖR: Många upplever ett hinder i att få lien vass. Denna kurs är för dig som vill få en bra grund att utvecklas från.

VAD: Under en dag går vi, med professionell hjälp, igenom både teori och praktik för att knacka och bryna lieblad. Vi går igenom säkerhet, ergonomi, funktion av verktyg m m. Du får individuell hjälp att hitta rätt och en bra grund för att själv utvecklas vidare. Även erfarna lieförare har goda möjligheter att bli ännu bättre. Man behöver inte ha med sig egen utrustning. Max 12 deltagare.

DATUM: 7 juni 2025

VAR: Önnestad

KOSTNAD: Kostnadsfritt

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 5 juni 2025

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

KURS ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Jordhälsa som tjänst

VARFÖR: Lär dig hur du kan integrera äggproduktion med betesdrift för ökad jordhälsa, biodiversitet och lönsamhet!

VAD: Vi besöker Forsby Ängar som är pilotgård för start-up företaget VARVA som har tagit fram en affärsmodell där höns tillsammans med betesdjur bidrar till en ökad jordhälsa. Du kommer att få lära dig om olika betestekniker och hur man kan kombinera äggproduktion i mobila stallar med planerat bete med får och nötdjur. Vi diskuterar fördelar och utmaningar, vilka material, tillstånd eller maskiner som behövs, samt hur metoden påverkar biodiversitet, kolinlagring, och lönsamhet.

DATUM: 12 juni 2025 kl. 09.00–15.30

VAR: Klippan

KOSTNAD: Kostnadsfritt, lunch till självkostnadspris

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 9 juni 2025

KONTAKT: MiljöMatematik Malmö AB, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina@kolinlagring.se

STUDIEBESÖK EKOLOGISK PRODUKTION

Studiebesök – Ekologiskt bete för robotgårdar

VARFÖR: Träffen ska ge dig goda förutsättningar för lyckad betesstrategi i din ekologiska mjölkproduktion.

VAD: Studiebesöket riktar sig till ekologiska mjölkproducenter som vill delta i ett inspirerande gårdsbesök och diskutera betesplanering och strategier. Att uppfylla kraven på utevistelse och betesintag kan vara en utmaning för gårdar med robotmjölkning. Vi fokuserar på att ge praktiska tips och råd samt exempel på framgångsrika betesstrategier.

DATUM: Våren 2025

KOSTNAD: 500 kr exkl moms

KONTAKT: Växa, Mikaela Samuelsson, 010-471 04 09,

mikaela.samuelsson@vxa.se

Anmäl dig via Växas webbsida:

<https://www.vxa.se/toppmeny/kalender/>

STUDIEBESÖK DJURVÄLFÄRD

Studiebesök – Betesdrift för robotgårdar

VARFÖR: Lär dig hur du ska lyckas med betesstrategier på robotgårdar!

VAD: Under denna träff kommer vi att ge användbara tips och råd när det gäller bete och betesplanering på gårdar med robotmjölkning. Vi kommer att presentera lösningar på betesstrategier och ge konkreta exempel. Kursdeltagarna kommer att få en presentation av en gård som använder robotmjölkning och en rundvandring av gårdens närliggande betesmarker. Fokus kommer att ligga på att diskutera olika lösningar för hur man kan organisera beten och betesstrategier på robotgårdar.

DATUM: Våren 2025

KOSTNAD: 500 kr exkl moms, kostand för mat tillkommer

KONTAKT: Växa, Mikaela Samuelsson, 010-471 04 09,

mikaela.samuelsson@vxa.se

Anmäl dig via Växas webbsida:

<https://www.vxa.se/toppmeny/kalender/>

STUDIERESA EKOLOGISK PRODUKTION

Studieresa inom ekologisk mjölk- produktion till norra Tyskland

VARFÖR: Ta del av erfarenheter och få inspiration av tyska kollegor som producerar mjölk med en hög grovfoderandel och mycket bete. Det finns tid för mycket diskussion och erfarenhetsutbyte.

VAD: Vi besöker bland annat en ekologisk försöksgård med mycket hög andel bete i foderstaten. Vidare kommer vi besöka gårdar med intressanta vallar och stor andel hemmaproducerat foder samt någon gård med förädling.

DATUM: 1–3 juli 2025

VAR: Tyskland

KOSTNAD: 2 000 kr exkl moms, kostnader för logi och mat tillkommer

SISTA ANMÄLNINGS DAG: 2 juni 2025

KONTAKT: HIR Skåne, Niels Andresen, 0708-94 53 37

DETTA ÄR EN ANNONS FÖR GREPPA NÄRINGEN

GREPPA NÄRINGENS AKTIVITETER

KURSER VÅREN 2025

- Investera i solcellsparker och stora batterier
29 januari, kl.09.30–12.15
HIR Skåne, Markus Stenberg, 010-476 22 25
Markus.Stenberg@hushallningssallskapet.se
- Kalvar och kalvning i Hässleholm
14 januari kl.09.30–15.00
VÄXA, Mikaela Samuelsson, 010-471 04 09
mikaela.samuelsson@vxa.se
- Onlinekurs–Grovfoder i SKåne
20 januari kl.10.00–15.00
VÄXA, Carl Andås, 0761-26 03 41
carl.andas@vxa.se
- Onlinekurs–Bygg för robot
11 februari kl.09.00–12.00
VÄXA, Mikaela Samuelsson, 010-471 04 09,
mikaela.samuelsson@vxa.se

TIPS RÅDGIVNINGSMODULER

- Stallmiljö och yttre miljö
När djuren stallas in kan det vara värdefullt att se över stallmiljön och den yttre miljön!
- Byggplanering
Går du i byggtankar kan du få hjälp att planera för bästa möjliga djurmiljö! Det finns rådgivning för detta också!

Här presenterar vi ett axplock av aktiviteter. Fler aktiviteter presenteras efter hand på Greppa Näringens webbsida och på de olika aktörernas respektive webbsidor.

Välkommen att delta!

/ Greppa Näringen greppa.nu/skane

Medfinansieras av
Europeiska unionen

greppa näringen

RÅDGIVNING

EKOLOGISK
PRODUKTION

ETT RIKT
ODLINGS-
LANDSKAP

EKOLOGISK PRODUKTION

Utveckla din ekologiska produktion

VARFÖR: Vi erbjuder individuell rådgivning med fokus på en eller flera frågeställningar inom ekologisk produktion.

VAD: Vi erbjuder hjälp med frågeställningar av både större och mindre karaktär som kan röra produktion, ekonomi, teknik och regelverk med mera inom ekologisk produktion. Antingen genom ett besök på gården eller via telefon och e-post.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård eller digitalt

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: HIR Skåne AB,

Växtodling: Kerstin Andersson, 010-476 22 72

Husdjur: Niels Andresen, 010-476 22 99 eller

Ingela Löfquist, 010-476 22 22

Grönsaker, frukt och bär: Oskar Hansson, 010-476 22 62

Ekonomi: Patrick Petersson, 010-476 22 44

Bygg: Linda Larsson, 010-476 22 29

fornamn.efternamn@hushallningssallskapet.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Förändring på den ekologiska gården

VARFÖR: En kortare rådgivning via e-post och telefon då man behöver diskutera strategier och mindre förändringar i djurens närmiljö.

VAD: Rådgivningen innebär att vi diskuterar olika strategier, en förändring på gården eller mindre åtgärder för att förbättra djurens närmiljö eller behöver diskutera olika olika alternativ. Det kan exempelvis gälla utformningen av liggytor, ventilationskapacitet, omläggning av produktionsform eller annat som har stor inverkan på djurens välfärd.

DATUM: Löpande

VAR: Via e-post eller telefon

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Växa Sverige AB, Sofia Werner Hallgren,
010-471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

Alla rådgivningar samlade på ett och samma ställe. Vi erbjuder rådgivningar inom Ekologisk produktion och Ett rikt odlingslandskap. Du kan boka in din rådgivning när det passar dig. Anmäl dig genom att kontakta rådgivaren direkt.

Kurser och rådgivningar vänder sig till lantbrukare och företagare på den skånska landsbygden.

EKOLOGISK PRODUKTION

Problemlösning/tolkning av regler på den ekologiska gården

VARFÖR: En kortare rådgivning via e-post och telefon då man behöver hjälp att tolka regelverket för ekologisk produktion.

VAD: Rådgivningen innebär att vi reder ut frågetecken runt det ekologiska regelverket som rör din djurproduktion. Det kan exempelvis gälla bestämmelser om djurens golvytor, ligg- och ätplatser.

DATUM: Löpande

VAR: Via e-post eller telefon

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Växa Sverige AB, Sofia Werner Hallgren,
010-471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Mindre om-/tillbyggnation/systembyte inom ekologisk produktion

VARFÖR: Rådgivning till dig som behöver göra mindre om- eller tillbyggnader för dina ekologiska djur.

VAD: Gårdsbesök där vi titta på olika alternativ och förslag som innebär systemförändringar i produktionen exempelvis gällande byte av utfodringsmetod, stallsystem och stallbyggnation. Vi diskuterar olika lösningar och sedan upprättas ett förslag med råd och tips.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Växa Sverige AB, Sofia Werner Hallgren,
010-471 03 38, sofia.werner-hallgren@vxa.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Vad är regenerativt jordbruk?

VARFÖR: För dig som vill veta mer om regenerativt jordbruk och vad det kan innebära för din verksamhet.

VAD: Den här rådgivningen kommer att ge dig ökad kunskap om regenerativt jordbruk och dess principer, samt en förståelse för hur regenerativt jordbruk och ekologisk produktion hör ihop. Vi kommer prata vid digitalt och under ca 2 timmar diskutera konkreta idéer för hur regenerativa principer kan tillämpas på din gård för att förbättra jordhälsa, ekosystemfunktionerna, samt öka lönsamheten.

DATUM: Löpande

VAR: Digitalt via Zoom

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: MiljöMatematik Malmö AB, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina@kolinlagring.se

EKOLOGISK PRODUKTION/ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Holistisk betesplanering

VARFÖR: Lär dig skapa och tillämpa en holistisk betesplan för optimalt bete, produktion och djurhälsa.

VAD: Tillsammans gör vi ett första utkast på en betesplan som tar hänsyn till din personliga kontext och målsättningar, samtidigt som du skapar välmående ekosystem med ökad bördighet, resiliens och vattenhållande förmåga. Vi diskuterar förutsättningarna för planerat bete samt möjligheter för stängsling, vattenförsörjning och skydd för djuren. Du får verktyg där du enkelt kan beräkna hur många dagar djuren ska befinna sig på dina fält beroende på tillväxthastighet och växternas återhämningsperiod.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

EKOLOGISK PRODUKTION

Holistisk ekonomiplanering

VARFÖR: Lär dig hur du planerar din ekonomi på ett sätt som utgår från din kontext och ditt lönsamhetsmål.

VAD: Skillnaden mellan holistisk och 'vanlig' ekonomiplanering är att den holistiska planeras utifrån ditt lönsamhetsmål och att de förväntade utgifterna delas upp efter verksamhetsgrenar och i en klar prioriteringsordning. Rådgivningen inleds med ett förberedande samtal via Zoom några dagar innan besöket på din gård när vi tillsammans kommer göra ett första utkast på din ekonomiska plan. Du kommer få verktyg för att effektivt kunna följa upp planen kontinuerligt och revidera den när det är lämpligt.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

EKOLOGISK PRODUKTION/ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Utvärdering av betesmarker

VARFÖR: Lär dig hur du kan utvärdera dina betesmarker för att sen förbättra dem över tid.

VAD: Vi kommer tillsammans att göra utvärderingar på några av dina betesmarker genom att titta på en rad olika indikatorer på ett systematiskt vis. Vi tittar på tecken i landskapet som visar hur ekosystemprocesserna mår och identifierar var och hur vi vill åstadkomma förbättringar med hjälp av betesdriften. På så sätt får du lära dig hur man gör för att sen själv kunna följa upp över tid. Rådgivningen inleds med ett förberedande samtal via Zoom några dagar innan besöket på din gård.

DATUM: Under växstsäsong

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Jordkraft, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina.berneheim@gmail.com

EKOLOGISK PRODUKTION / ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Jordhälsa i praktiken – hur mår din jord?

VARFÖR: Lär känna din jords hälsa/bördighet! Varför ser det ut som det gör och vilka förbättringar kan göras?

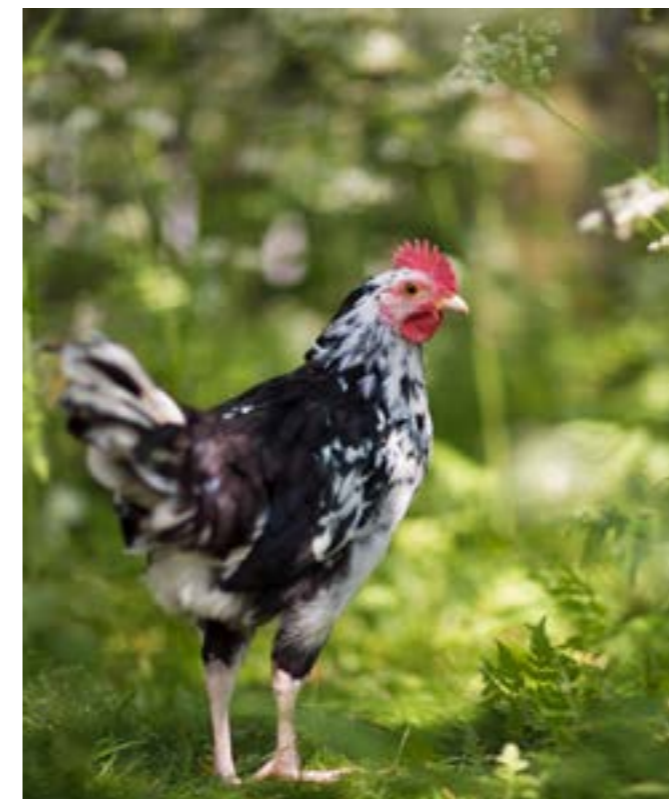
VAD: Tillsammans tittar vi på markstruktur, dagmaskförekomst, infiltrationsförmåga, markpackning med mera genom att bland annat gräva gropar och göra olika tester på några utvalda fält på din gård. Vi diskuterar varför det skiljer mellan olika fält och grödor samt vad du kan göra för att förbättra markens bördighet genom olika åtgärder på kort och på lång sikt.

DATUM: Löpande

VAR: På gården

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Vi erbjuder fyra olika rådgivare;
HIR Skåne, Jonas Ivarson, 0701-47 80 52, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se
Jordkraft, MiljöMatematik Malmö AB, Christina Berneheim, 0700-72 69 19, christina@kolinlagring.se
Max Jamieson, Grönfaldsgården 0722-01 71 55, max_jamieson@hotmail.com
Länsstyrelsen Skåne, My Rask, 010-224 11 29, my.rask@lansstyrelsen.se

EKOLOGISK PRODUKTION

Småskalig ekologisk odling och djurhållning

VARFÖR: Denna rådgivning är till för dig som funderar på att starta upp eller vill utveckla småskalig ekologisk produktion på din fastighet. Det kan avse självförsörjning, andelsodling eller småskalig produktion för försäljning via t.ex. gårdsbutik, reko-ringar eller direkt till restauranger.

VAD: Tillsammans pratar vi om dina intressen samt dina och fastighetens förutsättningar för småskalig produktion av t.ex. frukt, grönsaker, ägg, kött samt förädling och eventuell försäljning. Vi bollar tankar kring rimliga mål på kort och längre sikt, delar med oss av våra egna erfarenheter och kan förmedla kontakter till andra småskaliga producenter och intressanta studieobjekt.

DATUM: Mars-juni 2025

VAR: På din fastighet

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Levande Landskap, Helena Edman och Fabian Mebus, levandelandskap@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Hålla betesdjur på din gård

VARFÖR: Denna rådgivning är för dig som vill ha ett besök på din gård och prata om dina planer för att hålla djur.

VAD: Under besöket kommer vi att titta på din gårds förutsättningar och diskutera olika djur och sätt att hålla sina djur på. Fokus kommer att ligga på regenerativa metoder och hur den biologiska mångfalden kan ökas på din plats. Vi kommer även att prata om djurskyddslagar och hur betesdjur kan hållas under vinterhalvåret på just din gård. Efter besöket kommer du även få ett kortare rådgivningsbrev.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Max Jamieson, Grönfaldsgården, 0722-01 71 55, max_jamieson@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Permakultur och ökad blomning

VARFÖR: Vill du få inspiration till att skapa ett hållbart liv för dig, jorden och vårt samhälle och tips på hur du kan omsätta detta på din gård? Då kan en rådgivning om permakultur vara något för dig.

VAD: Vi går igenom permakulturens grundprinciper och diskuterar hur dessa kan tillämpas på din plats. Kanske vill du öka din självförsörjningsgrad, samla mer vatten, minska gårdens resursanvändning, samskapa mer eller minska gårdens klimatavtryck? Vi pratar även om hur du kan öka mängden blommande ytor. Efter besöket får du tips på prioriterade områden, faktakällor samt inspiration till hur du kan arbeta vidare för att göra både dig och din gård mer levande, blommande och långsiktigt hållbar.

DATUM: April– juni 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Levande landskap, Helena Edman, levandelandskap@gmail.com www.levandelandskap.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Öka mångfalden på gården – gynna småviltet

VARFÖR: Öka kunskapen om värdet av mångfald i jordbrukslandskapet.

VAD: Den här rådgivningen är till för dig som vill öka eller förstärka den biologiska mångfalden på gården d v s öka förekomsten insekter, fåglar, däggdjur och växter. Det är inte de stora kostsamma åtgärderna som gör skillnad. Det kan vara så enkelt som att placera ut en storbal eller att lämna nässelbestånd. Ett rådgivningsbesök består av inventering i fält där vi tillsammans diskuterar lämpliga åtgärder.

DATUM: Löpande till och med 30 juni 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Agrojekt, Poul-Erik Jensen, 0703-83 30 72, info@agrojekt.se

Anmäl dig via www.agrojekt.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Träd + bete = Skogsbete!

VARFÖR: Är du nyfiken på att låta dina djur beta i skogen, vill ställa om ditt skogsbruk eller funderar på hur du kan kombinera trädvård och bete? Förr var det vanligt att djuren betade i skogen och andra trädrika marker, vilket skapade fina och artrika miljöer.

VAD: Vi pratar om var och hur du kan bedriva bete i marker med många träd samt hur betet och trädskiktet bör utformas och skötas för att gynna både gräsväxten och biologisk mångfald.

DATUM: Mars–juni 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Levande landskap, Helena Edman och Fabian Mebus, levandelandskap@gmail.com www.levandelandskap.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Betesdrift för ökad blomning

VARFÖR: En rådgivning för dig som vill lära dig mer om hur du kan öka blomningen och gynna insekter och annan biologisk mångfald i dina betesmarker.

VAD: Vi tittar tillsammans på dina betesmarker och diskuterar hur du kan organisera betet för att få bästa effekt för både artrikedomen och dina djur. Vi diskuterar bl.a. tidpunkt för betespåsläpp, betesperiodens längd, antal djur och fällindelning. Ibland kan det vara bra att flytta djuren mellan olika marker eller att testa med sent betespåsläpp, betesuppehåll, kompletterande slåtter eller vårbränning.

DATUM: April– juni 2025

VAR: På din fastighet

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Levande Landskap, Fabian Mebus, 0707-30 79 98, levandelandskap@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Lär dig att bränna gräs

VARFÖR: Har du en äng, betesmark eller annan gräsyta som du inte hinner sköta eller som blir för dåligt avbetad? Då kan gräsbränning vara något för dig. Bränning är både en rolig och effektiv metod för att bli av med gammalt gräs och samtidigt gynna den biologiska mångfalden.

VAD: Elden kan användas för att restaurera en mark för att enklare komma igång med slåtter eller bete, men elden kan också helt ersätta slåtter eller bete när det saknas betesdjur eller arbetskraft. Under rådgivningen får du den kunskap som krävs för att kunna genomföra en säker gräsbränning på din fastighet, med ett gott resultat för den biologiska mångfalden. Om årstiden och vädret tillåter genomför vi också en mindre provbränning på din mark.

DATUM: Mars- april 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Levande Landskap, Helena Edman och Fabian Mebus, 0707-30 79 98, levandelandskap@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Ängar – skötsel, anläggning, arter och ekologi

VARFÖR: Ängsbruk är en av de viktigaste markanvändningarna i ett hållbart jordbruk och ger en lång rad ekosystemtjänster.

VAD: Rådgivningen riktar sig till markägare med igenvuxna gräsmarker som hen vill restaurera till ängsmark, eller nyss odlade ytor där nyanläggning är mer lämpligt. Vid ett fältbesök tittar vi på praktiska förutsättningar för ängsslåtter på gården och hur höet kan fungera som foder i ett aktivt jordbruk. Jag inventerar fastigheten på ängsväxter och beskriver ängens ekologi. Ett rådgivningsbrev drar slutsatser från fältbesöket och ger många råd om lämplig skötsel av ängen.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Biologisk mångfald på gården

VARFÖR: Lär dig mer om arterna på din gård och vilka åtgärder du kan göra för att berika biologisk mångfald.

VAD: Rådgivningen sker genom ett fältbesök där vi tillsammans tittar på markerna och du beskriver vilka förutsättningar och vilket intresse du har. Jag gör också en översiktlig inventering av arter. Vi diskuterar naturvårdande insatser som är lämpliga med hänsyn till befintlig natur, ekonomi och redskap/maskiner. Efter rådgivningen får du ett rådgivningsbrev som sammanfattar fältbesöket och beskriver gårdens mångfald av arter och naturtyper, och ger förslag på åtgärder vi diskuterat vid fältbesöket.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Bete för mångfald och djurvälstånd

VARFÖR: Rådgivningen beskriver hur olika betestekniker och betetryck påverkar biologisk mångfald och djurens hälsa.

VAD: Vid en fältträff tittar vi på markerna och den djurhållning som finns eller är tilltänkt. Hur man betar är helt avgörande för om en betesmark blir en biologisk öken eller ett paradiset. Oftast gynnas både djurens hälsa och biologisk mångfald av en "nära naturlig" drift. Vi går igenom och diskuterar bl.a. hovhälsa, parasittryck, fodertillgång, djuretik, till vilka växtsamhällen som bildas beroende på betestid, stödutfodring, betesrotation. Besöket sammanfattas med ett brev.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvårdsbiolog Emil Åsegård, 0706–29 23 85, emil.asegard@hotmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Vilka natur- och kulturvärden finns på dina ängs- och betesmarker?

VARFÖR: Är du nyfiken på om det finns några intressanta eller hotade arter på din mark och hur du i så fall kan anpassa skötseln för att gynna dem? Det kan till exempel gälla hur du ska anpassa betetryck, slåttertidpunkt eller röjning av buskar. Har du planer på att restaurera din betesmark och vill veta om det finns möjlighet att söka stöd för detta? Eller, misstänker du att din mark troligen är tillräckligt artrik för att klassas som mark med högre ersättning (särskild skötsel)?

VAD: Efter din intresseanmälan kontaktar vi dig och bokar tid. Rådgivningen utförs av personal från Länsstyrelsen tillsammans med dig. Efter rådgivningsbesöket får du en dokumentation och förslag på åtgärder.

DATUM: Löpande under året

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Länsstyrelsen Skåne, Björn Olsson, 010–224 15 43, bjorn.olsson@lansstyrelsen.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gynna den biologiska mångfalden på din gård

VARFÖR: Få förslag på olika åtgärder du kan göra på din gård för att gynna den biologiska mångfalden.

VAD: Vi tittar tillsammans på din gård, vilka värden som finns, hur dessa kan bevaras och förstärkas samt vilka åtgärder du kan vidta för att ytterligare gynna den biologiska mångfalden på din mark. Allt utifrån dina intressen och förutsättningar.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: HIR Skåne, Jonas Ivarson, 0701–47 80 52, jonas.ivarson@hushallningssallskapet.se

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Slätter

VARFÖR: Lär dig grunderna i lieslätter eller få en fördjupning. Få bedömning av ängsmark.

VAD: Rådgivningen är en intensiv snabbkurs på ca 4 timmar i de nödvändiga delarna i lieslätter, såsom säkerhet, inställning, slätterteknik, skärpningsteknik. Vi diskuterar även ängsmarken och de problem och lösningar som kan finnas. Även erfarna lieförare kan få nytta av denna rådgivning då expertkunskap erbjuds med basis i lienätverkets kunskapsinsamling.

DATUM: April – juni 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Hamla för brännved – och ha träden kvar!

VARFÖR: Bevara gammal skånsk tradition, skapa brännved men bevara träden levande, säkra biologisk mångfald, bevara markens mikroliv, undvika uttorkning i betesmarken, skapa lövfoder

VAD: Tillsammans går vi igenom praktiska tillvägagångssätt för nystart av hamling och för restaurering av gamla hamlings-träd på dina ägor. Vi går på djupet med hur träd fungerar och de tjänster de ger oss genom hamling. Genom att hamla för brännved kan man hindra de skadliga effekterna från kalhyggen. Du får Hamla lövträd – en manual som rådgivaren har skrivit, samt en karta med träden utpekade på.

DATUM: Vårvinter 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Skapa biologisk mångfald på gården

VARFÖR: Skapa en varierad natur runt gården, gynna hotade arter och skapa biologisk mångfald.

VAD: Med denna rådgivning går vi på djupet med vad som kan göras runt din gård utifrån din situation. Vi går igenom potentialen för att gynna utvalda hotade arter och skapa eller återskapa olika naturtyper. Detta kan göras i ett brett spektrum av landmiljöer, såsom beteshagar, ängar och mader, kantzoner, stenmurar, sandiga jordar, trädmiljöer och odlingsmiljöer. Har du redan ett eget projekt igång bedömer vi läget. Efter rådgivningen får du en fyllig rapport med kartmaterial och utpekade områden med åtgärdsförslag.

DATUM: Vår och sommar 2025

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Återskapa och sköta bäckar & småvatten

VARFÖR: Vattenmiljöer ger många olika nyttor och värden och ofta finns god möjlighet för ekonomiskt stöd.

VAD: Vi går igenom potentialen för att återskapa bäckar, mindre våtmarker och dammar. Du får skötsel- och åtgärdsförslag för befintliga och potentiella vattenmiljöer. Vattenflödena är kvar i landskapet och man kan, ibland enkelt, återskapa vattenmiljöerna. De skapar stor variation i landskapet och sprider glädje genom naturupplevelser samt motverkar torka och översvämningar. Efter rådgivningen får du en rapport med kartmaterial och utpekade områden med åtgärdsförslag

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Trädjordbruk – framtiden är här

VARFÖR: Nyttoträd som integreras i åkerbruket och betesmark levererar många fördelar. Motverkning av torka är bara en viktig effekt. Därtill kan man producera livsmedel med träd och buskar.

VAD: Vi går igenom de många produktionsmässiga fördelarna med trädjordbruk (också kallat agroforestry) och analyserar tillsammans de som är relevanta för dig. Vi berör t ex ekosystemtjänster inom näring, vatten, erosion, kolinlagring och biologisk mångfald. Efter rådgivningen får du en rapport med kartmaterial och utpekade områden med åtgärdsförslag. Ring gärna om du har frågor!

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Naturvärden, Rune Stenholm Jakobsen, 0707-28 79 74, naturvarden@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Gröna korridorer

VARFÖR: Är du intresserad av att motverka ett fragmenterat landskap och gynna den biologiska mångfalden? Då är denna rådgivning något för dig.

VAD: Många av våra jordbruksmarker och naturmarker är fragmenterade eller består av stora öppna fält vilket gör att djur har svårt att röra sig över längre sträckor. Gröna korridorer i form av till exempel buskrader eller artrika vägkanter kan vara en lösning mot fragmentering och isolering. I denna rådgivning tittar vi på möjligheter som finns på fastigheten för att skapa eller förbättra gröna korridorer.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Collette Coumans, 0737-36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

Foto: Nils Bergendal

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Biologisk mångfald med inriktning på vilda bin

VARFÖR: Rådgivningen är riktad till dig som är intresserad av att göra små eller större förändringar på din mark för att gynna vilda bin.

VAD: Rådgivningen sker på hemmaplan.

Tillsammans går vi över fastigheten och går igenom möjligheterna som finns för att gynna de vilda bina.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Collette Coumans, 0737-36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Byggnadsvård

VARFÖR: Denna rådgivning är riktad till dig som är intresserad av byggnadsvård och som vill göra så mycket som möjligt själv. I rådgivningen får du råd kring vilka åtgärder du kan göra själv och tips och råd om materialval och tillvägagångssätt.

VAD: Rådgivningen sker på hemmaplan och ger dig möjligheten att gå in på området du vill veta mer om. Till exempel val av byggmaterial, återbruk av material och genomgång av mindre reparationer som deltagaren kan utföra själv.

DATUM: Löpande

VAR: På din gård

KOSTNAD: Kostnadsfritt

KONTAKT: Collette Coumans, 0737-36 63 31, Collette.coumans@gmail.com

VÅRA KURS- OCH RÅDGIVNINGSSOMRÅDEN

DJURVÄLFÄRD

Oavsett djurslag och besättningsstorlek så är god djurvelfärd en viktig ingrediens för ett lyckat företagande. Vi erbjuder kurser inom bland annat produktion, betesdrift och smittskydd för att stärka djurvelfärden på din gård.

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

För dig som vill lära dig mer om att bevara och sköta din gårds natur- och kulturvärden erbjuder vi både kurser och rådgivningar. Till exempel kan flera olika rådgivare berätta om vilka arter som finns i din betesmark och du som har en slåtteräng och vill finslipa din lieteknik kan få hjälp med det.

LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

För dig som har företag på landsbygden med verksamhet inom livsmedel och besöksnäring erbjuder vi kurser för att stärka affärsförmågan. Kurserna hjälper dig som företagare att utvecklas, hitta nya marknader och ta tillvara på landsbygdens resurser.

EKOLOGISK PRODUKTION

Du som är intresserad av ekologiska produktionsmetoder kan få inspiration och kunskap om hur du utvecklar din produktion i den riktningen. Du kan ta del av både kurser och rådgivningar om bland annat ekonomi, teknik och produktion.

KONKURRENSKRAFT

För att förbättra konkurrenskraften hos dig som har jordbruks- och trädgårdsföretag ordnar vi kurser för att ge dig möjlighet att öka effektiviteten och hållbarheten. Detta inkluderar kurser inom ekonomi och lönsamhet för att stödja utvecklingen av mer framgångsrika och hållbara företag.

EKOLOGISK PRODUKTION

STÄRKT KONKURRENSKRAFT

FÖRBÄTTRAD DJURVÄLFÄRD

LIVSMEDEL & BESÖKSNÄRING

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

VI JOBBAR MED KURSER & RÅDGIVNING

ANNA STENBERG

010-224 16 43
anna.stenberg@lansstyrelsen.se

SARA AURELIUS

010-224 12 30
sara.aurelius@lansstyrelsen.se

MIA DAVIDSSON

010-224 15 17
mia.davidsson@lansstyrelsen.se

MY RASK

010-224 11 29
my.rask@lansstyrelsen.se

MARITHA HAMRIN

010-224 13 60
maritha.hamrin@lansstyrelsen.se

Saknar du
någon aktivitet?
Eller något ämne du
skulle vilja lära dig
mer om?

Tipsa gärna!

Kristina Larsson 010-224 14 53

kristina.a.larsson@lansstyrelsen.se

